

Introducció.

La Federació Catalana per a la Cultura i el Patrimoni Marítim i Fluvial (FCCPMF) organitza gairebé bianualment la seva **Festa de la Mar**. Per a aquesta activitat convoca a totes les associacions que formen part de la Federació, alhora que també a altres federacions, institucions i entitats no federades tant de Catalunya com de tota Europa.

És voluntat de la FCCPMF que cada edició es realitzi en un indret diferent de Catalunya per fer una bona difusió dins el territori. Enguany la responsabilitat ha recaigut a l'Ametlla de Mar, poble mariner i pescador amb molta experiència en l'organització d'esdeveniments dins de la cultura i patrimoni marítim, com la festa més gran mai feta a Catalunya, coneguda com el **"Dia del Pescador i els Oficis de la Mar"**, i d'altres d'àmbit més local, però sempre en defensa del patrimoni del mar.

L'organització de la Festa de la Mar 2017 és a càrrec de l'Associació de Vela Llatina de la Cala, l'entitat federada més al sud de Catalunya fins el present. L'Associació de la Cala va començar el 2006 amb la seva primera activitat i, des de llavors, són ja 11 les que ha organitzat sota el nom de **"Trobades de Vela Llatina Golf de Sant Jordi"**. Al mateix temps i des del 2014 ostenta la Presidència de la FCCPMF, amb el compromís de celebrar aquest 2017 la **"IV Festa de la Mar"** que inclou també la **"XII Trobada de Vela Llatina Golf de Sant Jordi"**.

L'Associació coordina les diferents parts implicades a la Festa de la Mar com són l'Ajuntament de l'Ametlla de Mar, la Federació Catalana per a la Cultura i el Patrimoni Marítim i Fluvial, l'Escola Nàutico-Pesquera de l'Ametlla de Mar, el Museu Marítim de Barcelona, la Confraria de Pescadors de l'Ametlla de Mar, el Club Nàutic Ametlla de Mar, l'Estació Nàutica Costa Daurada, la "Asociación de Buceo Histórico de España (HDS-ES)", el CRAM, la empresa Plàncton, les escoles municipals, ...així com nombroses empreses privades.

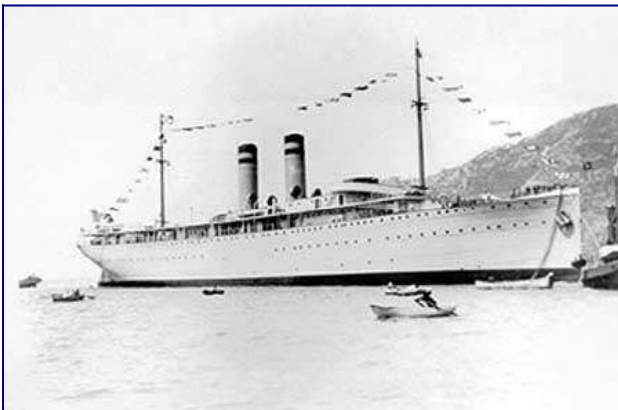
Durant la Primera Guerra Mundial (1914-1918) les aigües del Golf de Sant Jordi es van omplir de derelictes de vaixells aliats per la persecució sistemàtica a la que van ser sotmesos per els submarins alemanys de la serie U-bot. El moment més àlgid va esser durant l'any 1917, enguany, durant la **"IV Festa de la Mar"** es commemora el I Centenari d'aquells fets que van ser molt luctuosos i van traspalsà els habitants de l'Ametlla de Mar. Un poble sencer que es va involucrar amb el rescat de naufragues, acollin els supervivents a casa seva i enterrant els morts. L'Ajuntament vol reconèixer la labor solidaria del seus habitants i honrar la memòria de totes les víctimes a la mar de

les seves aigües amb un homenatge. La Federació Catalana per la Cultura i el Patrimoni Marítim i Fluvial i la “Asociación de Buceo Histórico de España (HDS-ES)” es sumen amb la organització de una taula rodona en la que es parlarà del destí d’alguns d’aquests vaixells que avui son objecte de turisme d’activitats subaquàtiques...

El municipi de l’Ametlla de Mar, a través del seu Ajuntament, amb motiu de la seva participació a la “**TV Festa del Mar**”, prepara diverses activitats sobre el patrimoni del mar del Golf de Sant Jordi que inclouran manifestacions culturals de tot tipus com exposicions, conferències, imatges documentals, música, jocs tradicionals, ecologia, concursos gastronòmics...i per suposat la presència de prop de 50 vaixells tradicionals per navegar en les seves aigües.

Dins la Festa de la Mar tothom està convidat a participar-hi i gaudir-ne dels dies d’ intensa activitat al moll del Port Pesquer de l’Ametlla de Mar.

I Centenari del Enfonsament del “Correu” i 35 vaixells aliats al Golf de Sant Jordi entre 1914-1918.

El *Cavour* es el nom d’un dels vaixells enfonsats mes coneguts al Golf de Sant Jordi. Popularment se’l coneix com el “Correu”. Es va enfonsar el 12 de desembre de 1917 front les costes de l’Ametlla de Mar.

El *Cavour* va xocar amb el *Caprera*, un vaixell auxiliar que formava part del mateix convoy, doncs navegaven de nit i sense llums per no cridar l’atenció dels submarins alemanys que estaven a la espera dels vaixell aliats.

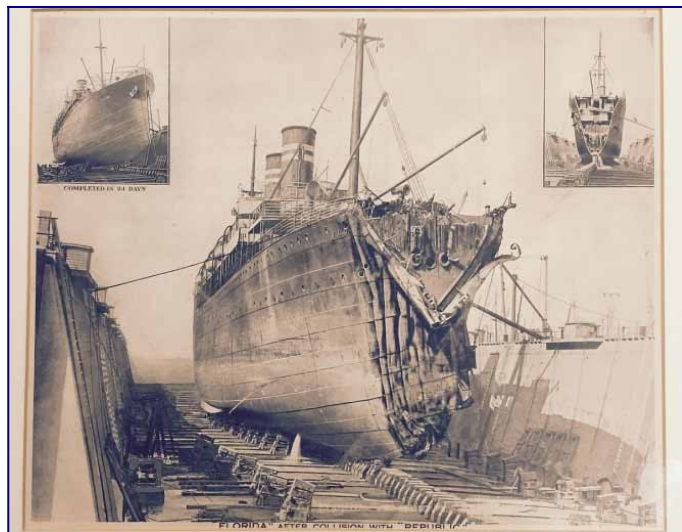
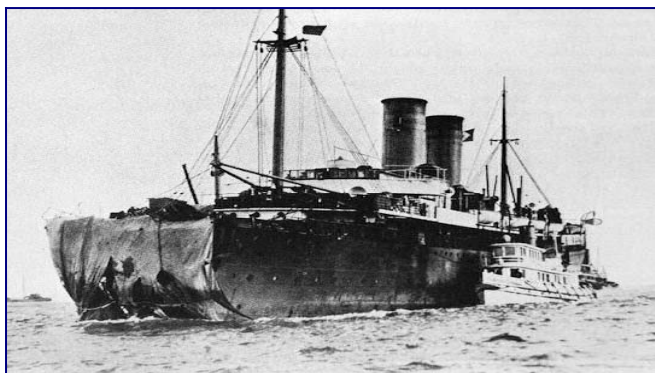
Durant molts anys, el lloc del naufragi va romandre desconegut degut a una transcripció dolenta en els documents de l’època, que havien publicat que el *Cavour* (Ex-*Florida*) estava enfonsat en les costes d’ “*Armeville*”, quan en realitat va resultar que era el poble d’ “*Ametlla*”.

Està enfonsat a 2 milles de la costa i a uns 52 metres de profunditat. Per veure més imatges de video de J.M. Castellví: (<https://vimeo.com/45031010>)

El *Cavour* es va construir al 1905 i es deia *Florida*, sent propietat de la *WhiteStarLine*. En 1909, en un dels viatges que realitzava davant les costes de Nova York va protagonitzar un abordatge amb un gran transatlàntic anomenat

Republic.

El **Republic** va enfonsar-se ràpidament, mentre el **Florida** només va patir greus desperfectes a la proa, podent ser reparat un cop al port.

Després de 2 anys de reparacions va ser venut a la naviera *Ligure Brasiliana*, sent rebatejat com **Cavour**. Es dedicava a viatges entre Itàlia i diferents ports sud-americans. El 1914 es va vendre a la *Companyia Transatlàntica Italiana* per a el transport d'emigrants (comptava amb unes poques places a segona i 1600 a tercera classe)

A l'enfonsament del **Republic** només es van enregistrar 3 víctimes, gràcies a un telegrafista anomenat Jack Bins que va utilitzar per primera vegada la *Telegrafia Marconi* que portaven a bord per demanar ajut i socors als vaixells en ruta per la zona.

El **Republic** pertanyia a la *Companyia White Star Line*, i com a anècdota cal recordar, que la propietat al perdre el **Republic**, va volguer tranquilitzar a la tripulació comunicant que no perdrien la feina ja que estaven construint el més gran Transatlàntic de la història, el **Titànic**. La tripulació del **Republic** com a “merescut premi al seu valor” va rebre de la companyia l'honor de poder treballar al **Titànic** durant el seu viatge inaugural.....

El **Cavour** es només un dels vaixells enfonsats durant el període de 1916 fins 1918, n'hi han d'altres de gran tonatge i cadascun amb la seva història particular: **Medjerda, Skogland, Ausonia, Lefkòsia, Gratangen, Fert, Chulmleigh**,..fins a un total aproximat de 35 peces coneguts, amb un tonatge de més de 99,000 tones. (Els portaavions classe Nimitz de EEUU, amb un desplaçament a plena carga de 97 000 tones, son els bucs més grans d'aquesta classe al món).

L'any 1917 va ser el que va enregistrar el número més gran d'enfonsaments en la nostra zona, sent per això que enguany ho recordem en motiu del Primer Centenari d'aquests fets bèl·lics a les aigües del Golf de Sant Jordi.

Els habitants de l'Ametlla de Mar van ajudar a salvar els naufragats, els van acollir a casa, van donar sepultura a les víctimes y van ajudar fins i tot a la seva repatriació.

Tots aquests fets han sigut investigats i recollits als llibres:

- **[“La Guerra Secreta del Mediterrani: Submarins alemanys i vaixells aliats a la Costa de Tarragona \(1914-1916\)](#)** de Josep Maria Castellví i Josep Guarro “
- **[“Quan la Mar Brama”](#)** de Xavier Figueres, l'historiador local. Magnífic document d'estudi de les històries locals sobre els naufragis en les costes de l' Ametlla de Mar editat el mes d'abril de 2017 (Arola Editors).

Durant els anys 40,50 i inicis dels 60, els bussos de l'Ametlla es dedicaven a l'extracció de ferro dels vaixells i es

guanyaven la vida desballestant sotaigua el metall dels vaixells enfonsats. Eren els “Bussos Ferrovellers de la Cala”.

A tots ells, Victimes i Caleros retrem homenatge en aquesta edició de la **“IV Festa de la Mar” amb exposicions, documentals, xerrades, navegació tradicional, Homenatges...**

Només a les illes Orcades, al nord d’Escòcia i alguns punts del Pacífic hi ha una concentració tant important d’enfonsaments. Tant allà com ara està passant aquí, s’estan convertint en destinació turística per els bussejadors en derelictes de tot el món. Creiem que una bona difusió ajudaria a la promoció de les activitats turístiques al Golf de Sant Jordi (entre el Cap de Salou i la Punta del Delta del Ebre).

Per més informació de la història dels vaixells enfonsats al Golf de Sant Jordi i turisme local consulteu: (<http://www.ametllamar.cat/turisme/blog/2016/02/17/hundimientos-de-barcos-en-lametlla-de-mar/>)

Programa de activitats a la Festa de la Mar.

Mes de maig i juny 2017: Escoles de l’Ametlla de Mar

- Xerrades als alumnes sobre medi ambient marí (Plàncton).
- Xerrades als alumnes sobre història dels naufragis al golf de sant Jordi (Sr Xavier Figueres, historiador local).
- Avaluació dels coneixements adquirits.
- Convocatòria de treballs literaris “IV Festa de la Mar”
- Convocatòria de Concurs Fotogràfic per escolars sobre els Vaixells de Vela Tradicional participants a la “IV Festa de la Mar”.

Del 2 a l’11 de juny: Espais Gastronòmics a l’Ametlla de Mar.

(<http://www.ametllamar.cat/turisme/Resourses/Temp/peix-blau.pdf>)

- Jornades gastronòmiques dels fideus rossejats i del peix blau als restaurants de la vila.
- Ruta de la tapa blava (peix blau) als bars de la vila.

Diumenge 4 de Juny 2017 a les 12:00.- Inauguració a la sales del **Centre d’Interpretació** de la Confraria Vella de:

- Exposició sobre **Modelisme de embarcacions Tradicionals.**
- Exposició sobre el **Centenari del Enfonsament de Vaixells a la Primera Guerra Mundial.** Objectes dels vaixells recuperats per gent del poble.
- Exhibició permanent del documental **“Centenari del Enfonsament de Vaixells a la Primera Guerra Mundial al Golf de Sant Jordi”** per Josep Maria Castellví. Vídeo de uns 20 min. que explica com van ser els enfonsaments i l’estat actual dels vaixells. El vídeo es reproduirà de forma permanent durant tot el temps que romangui oberta la exposició.

Divendres 9 de juny de 2017.- Horari de Actes de la **“IV Festa de la Mar”**

Des de les 10:00 i durant tot el dia:

- Arribada d’embarcacions inscrites per participar a la **“IV Festa de la Mar”**
- **Registre** a la carpa de FCCPMF de les embarcacions i tripulants participants a la **“IV Festa de la Mar”**
- Servei de **gruatge** gratuït al Club Nàutic Ametlla de Mar per les embarcacions que arribin per terra.
- **Amarratge** gratuït al Club Nàutic Ametlla de Mar, una setmana abans i una després de la **“IV Festa de la Mar”** per les embarcacions inscrites.

- Dia de Portes Obertes del Port de l'Ametlla per visitar les embarcacions tradicionals participants a la **“IV Festa de la Mar”**.

19:30 Concurs **“Barquer-Chef”** de cuina tradicional del mar per a les tripulacions inscrites a la **“IV Festa de la Mar”**

- Places limitades a 10. Inscripció voluntària. Es farà sorteig de les places entre tots els inscrits per el concurs.
- Es tracta de preparar un “Ranxo de tonyina amb pataques” segons receptes tradicionals.
- Es poden inscriure quadrilles o a títol individual.
- Lloc: Serà a les Carpes petites, davant la Carpa Gran.
- Lliurament de premis a la tripulació que hagi fet el millor plat mariner de l'edició d'enguany.

21:30 Sopar per a les Tripulacions inscrites a la **“IV Festa de la Mar”**. (Lloc: Carpa Gran). Imprescindible portar polsera acreditativa.

23:30 Vetllada Musical a càrrec de les tripulacions inscrites. (Lloc: Carpa Gran)

Dissabte 10 de juny de 2017. Programa d'actes de la **“IV Festa de la Mar”**:

09:00 Arribada del Vaixell de Salvament Marítim que romandrà unes hores per ser visitat pels assistents. (Només matí).

10:00 Gimcana familiar del Mar a l'Espai Natural Protegit de Cap de Santes Creus amb l'**Associació Graellsia** (www.graellsia.org), per inscripcions contactar a <http://www.setmananatura.cat/activitat/custodiant-tresors-a-lametlla-de-mar-gimcana-familiar-del-mar/>

Cal apuntar-se amb antelació. (Plàncton)

10:00 Concurs fotogràfic per escolars sobre els Vaixells de Vela Tradicional participants a la **“IV Festa de la Mar”**.

10:00 Concentració de tripulacions, amb la seva roba distintiva, davant de l' Ajuntament, i de tot el seguici per a la desfilada: autoritats, pregonera, banda de música, tripulacions, comitiva popular, xarangues, nans...

10:30 Sortida de la Cercavila des de l'Ajuntament cap al Moll de la Llum.

11:00 Inauguració de la **“IV Festa de la Mar”** i del espai firal amb parlaments:

- Obertura de l'acte a càrrec del Sr Vicenç Llaó, regidor de cultura de l'Ajuntament Ametlla de Mar.
- Sr. Roger Marcet, Director del MMB de Barcelona, recalcant el paper d'aquestes festes Patrimoniales.
- Sr. Andrés Clarós, President FCCPMF, presentació de la Festa de la Mar i introducció de la Madrina de la **“IV Festa de la Mar”**
- Sra. Pilarín Bayés, madrina de la **“IV Festa de la Mar”**.
- Sr. Jordi Gaseni, alcalde de l'Ajuntament de l'Ametlla de Mar, donant la benvinguda al poble i inaugurant oficialment la **“IV Festa de la Mar”**.

11:45 Visita Inaugural dels diferents espais:

- Les embarcacions grans amarrades al moll de la Llum..
- Stand de la FCCPMF: Jocs, fer barques amb os de sípia, taller de nusos,....
- Stand Associació Vela Llatina La Cala
- Stand de l' Escola Nàutica-Pesquera: Tallers de Nusos, conferències, jocs....

- Stand de la “Unitat Aquàtica” dels Mossos d’Esquadra.
- Stand de les Pointus de Sanary (associacions de Vela Tradicional de França)
- Stand d’ “Art i Mar” constructors d’embarcacions de Vela Tradicional. Exposició d’embarcació i documentació.
- Stand de la Asociación Española de Buceo Histórico. (HDS-ES).
- Stand del CRAM: jocs i explicacions de la seva feina.
- Stand de l’empresa Plàncton Diving (www.planctondiving.cat): Taller de restes marines per a tots els públics i explicació de la feina d’oceanògraf. Contractació d’activitats de submarinisme i snorkel amb oceanògrafs.
- Stand de Ametlla Diving : bateigs de Submarinisme.
- Stand Confraria Pescadors: “Oficis de la Mar”. Exhibició de material antic de pesca, fer nanses, palangres, remendadores,....
- Stand Confraria de Pescadors: Degustacions gastronòmiques. Peix Blau i Pop.
- Stand de l’Editorial Denes (País Valencià).
- Stand Picasso: taller de fer peixos amb restes vegetals. (alessandropicassofantasia.blogspot.com.es/?m=0)
- Joc de bitlles i “morra” al moll.
- Charter a bord de la Goleta “Alània” per visitar la Costa del Golf de Sant Jordi.

12:00 Reunió de Patrons de les embarcacions inscrites a la “**IV Festa de la Mar**” (Lloc: Carpa Gran)

12:30 Activitats de les **embarcacions participants** a la “**IV Festa de la Mar**”.

- **Sortida** de les embarcacions de Vela Tradicional amarrades davant de la Confraria antiga amb desfilada davant dels molls.
- **Navegada de la “XII Trobada de Vela Llatina Golf de Sant Jordi”**

12:30 Sortida de la Goleta “Alania” fins el “Correu” per l’**ofrena floral i de una placa commemorativa al Cavour**, el vaixell més proper dels enfonsats a les aigües del Golf de Sant Jordi en representació de tots els derelictes en la Mar de la Frau.

15:00 Dinar (Pic-nic) de les tripulacions participants a la “**IV Festa de la Mar**” (Lloc: Carpa Gran o mentre naveguen). Imprescindible portar polsera acreditativa.

18:00 Estrena del Documental “Històries del Ferro. Els Bussos Ferrovellers a la Cala” . (Lloc: Carpa Gran)

- Presentació del Acte: Andreu Clarós president de la Federació Catalana per la Cultura i el Patrimoni Marítim i Fluvial.
- Documental “Històries del Ferro. Els Bussos Ferrovellers a la Cala” produït per Josep Maria Castellví.
- Xerrada-Col·loqui sobre la Historia dels bussos Aniceto López Biavides i el seu germà Angel, Francisco Blay (Paco “el Rana”), Antonio Cabal Marqués, Josep Llambrich Pallarès ... amb la presencia de Antonio Cabal, Josep Llambrich Pallarès, Xavier Figueres i moderada per Josep Maria Castellví.
- Lliurament de reconeixements al Srs Antonio Cabal, Josep Llambrich i a les famílies d’ Aniceto López, Francisco Blay (Paco el Rana),.... a càrrec del Excm Sr Jordi Gaseni (Alcalde de l’Ametlla de Mar).
- Lliurament de Diplomes Honorífics als Bussos Ferrovellers de la Cala a càrrec del Sr Joan Font, President de la Societat Espanyola de Busseig Històric (HDS-ES)
- L’acte serà cobert per la revista digital de submarinisme Acusub, que li donarà sortida en el número de finals de juny 2017.

18:00 Joc de Bitlles i “Morra” (Cofradia nova de pescadors).

19:00 Espai Musical Tradicional al Moll.

21:30 Sopar de les tripulacions participants a la Carpa Gran. Imprescindible portar polsera acreditativa.

23:30 Paraules d'agraïment als participants i **Parlaments**.

24:00 Actuació Musical i Ball per les tripulacions.

Diumenge 11 de juny. Programa d'actes de la **“IV Festa de la Mar”**

10:00 Apertura del recinte de la Festa de la Mar

- Incorporació a la **“IV Festa de la Mar”** de la [Estació Nàutica de la Costa Daurada](#) i empreses d'activitats nàutiques de l'Ametlla de Mar. ([Activitats](#))
- Trobada d'**instagramers influencers** a l'Ametlla de Mar. (<https://www.instagram.com/p/BUwVTjUhmPL/?taken-by=turismeametllademar>)
- **Concurs Fotogràfic** per escolars sobre els Vaixells de Vela Tradicional participants a la **“IV Festa de la Mar”**.
- **Apertura Exposicions**.
- Apertura del **Espai Firal** al moll.
- **Visita de les embarcacions participants** al Moll.

10:00 XXIII Diada dels fideus rossejats de l'Ametlla de Mar. **Concurs tradicional de fideus**,

(http://www.ametllamar.cat/turisme/es/evento/xxiii-fiesta-de-los-fideus-rossejats_242/)

- 1ª Màniga del concurs.
- **Espai gastronòmic** amb degustacions, mostra de productes locals i de vins de la D.O. Terra Alta.
- Tast a càrrec del **Jurat del concurs** de Fideus Rossejats.

10:30 Lliurament de Premis Literaris “IV Festa de la Mar” [Guanyadors del Concurs Literari](#).

Lliurament a càrrec dels Srs. Xavier Figueres, de la Sra Fàtima Llambric i del Excm Sr Alcalde Jordi Gaseni.

11:00 Batejos de Vela Llatina per al públic interessat.

11:00 Excursió amb el catamaran de Tuna-Tour i degustació de tonyina a preus especials per els **inscrits a la “IV Festa de la Mar”** prèvia reserva.

12:00 XXIII Diada dels fideus rossejats de l'Ametlla de Mar. Concurs tradicional de fideus.

- 2ª Màniga del concurs.
- Espai gastronòmic amb degustacions, mostra de productes locals i de vins de la D.O. Terra Alta.
- Tast a càrrec del Jurat del concurs de Fideus Rossejats.

12:00 Sortida de embarcacions de Vela Llatina.

- **Vira-Vira** (maniobres) de les embarcacions participants dins del espai del port per demostració al públic.
- **Explicació al públic** de les evolucions de les Veles Llatines per megafonia.
- **Sortida de les embarcacions** a navegar davant del port.

13:00 Exhibició de **Mulettes de rem** dins del port.

14:00 Entrega de Premis del Concurs de Fideus Rossejats (Lloc Carpa Gran)

14:30 Dinar de les tripulacions participants a la Carpa Gran. Imprescindible portar polsera acreditativa.

15:30 Entrega de Trofeig Vela tradicional “Catalunya” a les embarcacions premiades.

Cloenda de la IV Festa de la Mar.

- Servei de **gruatge** gratuït al Club Nàutic Ametlla de Mar.
- **Amarratge** gratuït al Club Nàutic Ametlla de Mar fins a una setmana després de la “**IV Festa de la Mar**”.